

Een stamboom vol armoedebestrijding

Titel Het pauperparadijs,
een familiegeschiedenis
Auteur Suzanna Jansen
Uitgever Balans
ISBN 978-90-501-8821-0
Prijs € 17,95

door Jan Steyaert, lector Fontys Hogescholen

Waarom zou je een boek dat al uitvoerig in de algemene media geprezen is, nog eens onder de aandacht brengen in de vakpers? Suzanna Jansen hoeft niet te klagen over belangstelling voor haar eerste boek. Toch is het nuttig om dit boek hier nog eens onder de aandacht te brengen. Dit is immers ideale lectuur voor de zomermaanden! Het pauperparadijs is niet alleen prettig leesbaar, maar bevat ook een prachtige geschiedenis van twee eeuwen armoedebestrijding.

Het begint allemaal bij het opruimen van een zolder, waarbij Suzanna Jansen een bidprentje van haar overgrootmoeder vindt. Daarop staat een verwijzing naar 'Norg (bij Assen)'. Verder zoekwerk naar haar stamboom brengt de auteur al snel bij Veenhuizen, en de landloperskoloniën die Johannes van den Bosch daar sinds 1818 oprichtte met 'zijn' Maatschappij van Weldadigheid. Men dacht daar toen twee problemen te combineren met één oplossing: armoedige burgers uit de steden weghalen en hen het lege land van Drenthe laten ontginnen. Verhefing van het volk en meteen opwaarderen van het land. Tegenwoordig zouden we dat benoemen als een slimme koppeling van werken aan sociale en fysieke infrastructuur.

Het boek brengt de geschiedenis van die koloniën mooi in beeld, maar ook evenwichtig. Niet alleen de woorden van de initiatiefnemers krijgen ruimte, maar ook de wei-

Suzanna Jansen **Het pauperparadijs** Een familiegeschiedenis

Balans

nige verhalen van kolonisten. Het boek bevat dus niet alleen het beleidsperspectief, maar ook het cliëntperspectief. Dat alles wordt beschreven als een verslag van de zoektocht van de auteur naar de achtergrond van de vijf generaties familie voor haar. En dan blijken ook bij latere generaties nieuwere vormen van armoedebestrijding op te duiken, zoals de woningopzichteressen en de woonwinkels in Amsterdam, en later de onderstand. Zo worden twee eeuwen familiegeschiedenis ook twee eeuwen geschiedenis van de armoedebestrijding.

Er wordt in het boek veel gezegd over de kolonie van Veenhuizen. Toch blijven een aantal aspecten onderbelicht. Zo is er maar heel even (p. 183) melding van de koloniën die in 1818 ook in het latere Vlaanderen gevestigd worden, en daar tot een tiental jaar geleden nog actief waren. Verder doet het boek vermoeden dat Johannes van den Bosch de eerste was met ideeën over koloniën. Dat is niet zo, lees er 'het lege land' van Auke van der Woud maar op na. Dat is overigens een prachtige aanvulling op 'het pauperparadijs', het brengt de desolate leegheid van Nederland en de ontginning daarvan in het begin van de 19e eeuw goed in beeld.

En als er nog plaats is voor extra zomerlectuur, neem er dan ook 'de proefkolonie' van Wil Schackmann bij. Met een mooi trio boeken rond hetzelfde thema om de vakantie op een prettige manier mee door te komen. ■